

Szerkesztési iroda:

ur-utasa, Lukács-ház 9. sz. alatt
balra, hová a lap szellemi részét
illető közlemények intézendők.
Bérmentetlen levelek csak ismer
kesektől fogadtatnak el.

Kiadó hivatal:

Bóthy Lipót könyvnyomdája, hová
a hirdetések, előfizetési pénsek és
kiadása körüli panaszok bérmentve
intézendők.

ALFÖLD

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési feltételek:

Helyben:	Vidékre:
Egész évre 12 ft	Egész évre 14 ft
Fél évre 6 ft	Fél évre 7 ft
Negy. évre 3 ft	Negy. évre 3.50

Hirdetmények díja:

6 hasábos petitsor egyszeri hírde-
tésnél 6 kr. s minden következők-
nél 4 kr. Bélyeg-díj külön 30 kr.
Nyilt-tér sora 15 kr.

Előfizetési felhívás

az

„ALFÖLD”

ezimű politikai napilap

október—decemberi évnegyedre

Előfizetési feltételek:

Helyben:

Negyed évre 3 ft — kr.
Két hóra 2 „ —
Egy hóra 1 „ —

Vidékre:

Negyed évre 3 „ 50 „
Két hóra 2 „ 40 „
Egy hóra 1 „ 20 „

Az előfizetési összeget kérjük Bettel-
heim-testvérekhez, vagy az „Alföld” kiadó-
hivatalához bérmentett levélben annyival
inkább e hó végéig beküldeni, miután a
nyomatandó példányok száma nem fog
az előfizetők számán túlterjedni.

A kiadó-hivatal.

A költségvetés.

Pest, szept. 18.

(a.) Haladunk. Évi költségvetésünk, állami adósságunk tömege lavina módra szaporodik s ki tudná megmondani, vajjon az ország vagyoni viszonyai a kiadásokkal egyenlő mérvben szaporodnak! Azon exposé, melyet Kerkápoly pénzügyminiszter az ország finansialis helyzetéről a képviselőház szombati ülésében elmondott, a legkomolyabb gondolatokat ébreszti bennünk. Ötödfél évi pénzügyi gazdálkodás bajait és mulasztásait tárja fel előttünk, egy egész és komoly betegség tüneteit hozzák elénk, mely pusztítólag dul állami életünkben, s mely egyszer finansialis válságra vezethet. Ne feledjük, hogy a pénzügyi okok által előidézett crises a legszörnyűbb hatásuk, hogy minden gyökeres átalakulás finansialis bajokkal benső összefüggésben áll. A mult század francia királyságát, a jelen század osztrák absolutismusát a borasztó pénzgazdálkodás buktatta meg. E rákbaj fölemészti az erőket, aláaknázza az állami lét alapjait s bukásra hozza az institutiókat és országokat.

Nem mi vagyunk okai, hogy a legújabb magyar költségvetés láttára ama sötét gondolatok ébrednek bennünk. Ötvenkét millió deficit bizony nem élvezetes dolog s pszichológiailag éppen nem fogható meg, hogyan lehet hosannákkal üdvözölni az ilyen eredményt, mint például a helybeli német lapok teszik, melyek különben a miniszter ur különös kegyelmében részesülnek. Mi nem tartozunk a kegyenczek közé, és miután tisztán a közügy szempontjából vizsgáljuk a jövő évi költségelirányzatot s az előbbi évek pénzügyi kezelését, nem tagadhatjuk el azon meggyőződésünket, miszerint e tekintetben oly utra tévedtünk, melyen az ország gazdasági fejlődésének komoly veszélyeztetése nélkül haladni nem lehet. Vegyük csak a deficitet közelebbről szemügyre. Tíz millió forint szerepel benne az épített vasutak subventiójára; ezen összeg szaporodni fog minden évben s meglehet, hogy az átvállalt subventió háromnegyedrészt is az államnak kellend fedezze. Ezek ama híres vasutak, melyeket a kormány minden áron megszavaztatott, melyek nélkül — mint állítják — Magyarország boldogulni nem fog. E vasutak jövedelme szomorúan illusztrálja ezen állítások igazságát.

A kormány tevékenységének minden esetre van része abban, hogy a vasutak oly óriási módon igénybe veszik az állampénztárt. Sok helyen a forgalom igen élénk és a jövedelem elég jelentékeny lenne, ha a

vasutak folytonos javításának szüksége, mely néha oly mérveket ölt, hogy betekig megszűnik minden forgalom, mint például az erdélyi és keleti vasutak egyes részein történt, a bevételek legnagyobb részét föl nem emésztene. Ha a kormány az illető vasutak építésére nagyobb felügyeletet gyakorol, ha minden áron a szerződéseket megtartására kényszeríti az építési vállalkozókat, úgy bizonyára a subventio összege is sokkal csekélyebb lenne. Az is szép dolog, hogy a vasuti kölcsön nem lesz elegendő a célba vett vasutvonalak kiépítésére. Furcsa terveket csinálhattak a kormány hivatalnokai a kölcsön fölvételekor. A költségvetésben csak 50 százaléknyi csekély összeggel tévedtek, miután annak kiépítéséhez, mit akkor hatvan millióval akartak végezni, most újabb harmincz milliót kívánnak.

A pénzügyminiszter a deficitet ötvenkét millió forintban állapította meg. Nem akarunk vele a jövő év eredményei fölött vitatkozni, de kétségtelennek tartjuk, hogy például a megyék magasb költségvetése folytán a deficit is több millióval magasabb lesz. A hiány fedezésére 30 millió frtnyi kölcsön ajánlatik. El kell azt fogadnunk, mert hiszen a baj már megvan, de ne feledjük, hogy ez már a negyedik kölcsön, mely Magyarország vállait nyomja. Mert hiszen a kincstári jegyek, melyekkel az előbbi évek deficitjeit fedezték, s melyek szintén imponáló összeget képeznek, rendes kölcsönnek veendőek.

Ezeket emeljük ki a legújabb költségvetés előirányzataiból. Kóstolól ez is elég, mert azt bizonyítja, hogy pénzügyi gazdálkodásunkban radicalis fordulatot kell tennünk, ha az államot a pénzügyi bomlás örvényébe juttatni nem akarjuk. —

Mint értesülünk, az e. f. kir. törvényszékek és a kir. főügyészek kinevezése iránti igazságügyminiszteri előterjesztésre keletkező legfőbb elhatározás e percig még aláírva nincs. Azt halljuk továbbá, hogy egyelőre mintegy 16 elnöki hely függőben marad. A fővárosban elterjedt hír szerint főügyésznek Kozma Sándor, pestvárosi törvényszéki elnöknek Sárkány János, a pest-vidéki törvényszékhez pedig elnöknek Nagy Károly nevezett ki.

A zágrábi hivatalos lap közli, hogy a felsége szept. 15-ől kelt elhatározással a horvát országgyűlést 1872-dik évi január 15-kére napolta el. — E rendszabály nagy elkeseredést szül az egész országban, s még ellen-szenvebbé teszi a magyar kormány iránti hangulatot.

Az aradhegyaljai borászati intézethez.

Engedtessek meg a tervben lévő intézetről szólva, előadnom a borászati iskolák körüli nézetimet, tapasztalataimból merített meggyőződéseimet, avégből, hogy ne mondja senki, hogy azon porszemnyi feladat teljesítésénél, mely ez ügynél osztályrészem lett, nem tettem meg minden erőmből kitelhetőt, s azért is, mert azok közzétételével csak használni vélek borászatunknak.

Tavaly becses lapjának 22. számában „hazai borászatunk állapotáról” czimmel megindított cikksorozatom V. cikkében, az Érdi-örszégi borászati intézetet megemlítve, kérdém: „ha vajjon Aradhegyalja ménesi aszuja, a finom magyarai fehér, Almás classikus fekvése egyrészt, másrészt Aradnak sokirányú vasut-hálózata, s a megyénk borászatában még mindig tapasztalható tájékozatlanság, nem szintén megérdemelne-e kormányunk figyelmét?” — s ime alig telt le egy év, s már is le van rakva az Aradhegyaljai borászati intézetnek alapja.

Szerencsés véletlennek állítam-e ezen kezdeményezés létrejöttét, avagy a kormánynak, ott hol a köző azt megkívánja tevékenységi hajlamát ismerjem-e fel benne? Vagy különösen felemlítem-e: ki ajánlotta a ménesi kincstári szőlőnek „borászati-iskolá”-vá alakítását, az „emlékirat”

felterjesztését, kinek főérdeme, a m. kormányén kívül, ha létre jön, borászati iskolánk fennállása?

Érkövy Adolfnak a jeles szakirónak, oly széles gyakorlati ismeretekkel s mély belátással bíró nemzetgazdánknak, ez csak egy napi, megszokott — bár mindenesetre nagy következtetés — munkája; öt művei — minden szónál méltóbban dicserik.

Azokhoz, kiket ez ügy legközelebből érint, szőlőbirtokosainkhoz akarok én tehát szavaimmal fordulni!

Tisztelt szaktársak! Nincsen bortermő ország mai napon már Európában, mely borászata állandó haladásának indulási alapjául ne a borászati intézetek felállítását választaná, s az, ki behatóbb tanulmánya tárgyává tévé ezen előhaladás fokozatos mozzanatainak figyelemmel kísérését, tapasztalni fogja a czélszerűen berendezett borászati intézetek roppant, néha egészen új irányt jelző befolyását, vagy máshol legalább azt, hogy azok a gyakorlat nélkülözhetlen utmutatóivá s támaszaivá alakultak.

Nincs szükségem példákért igen messze vándorolni!

Tekintsenek önök csak Ausztriára; — Ausztria az utolsó 15 év alatt igen nagy előmeneteket tett; nemcsak a zamatos fajoknak — első kísérleteik után sikerültök következtében való tértnyerésük, de azoknak kitűnő pinczésük által is — az osztrák bor a rajnai fiatal versenytársává nőtte ki magát; s honnan indult ki a kezdeményezés? A kitűnően szervezett Klosterneuburgi borászati intézet telepeiről! (Grinzinger rizling „Ausstich” a kolostor rizlingje, traminija.) Vagy tekintsek önök az alig 2 éve valamennyire felszerelt budai iskolát, hiányossága dacára is szép eredményeivel, vagy az Érdi-örszégi intézet eredményteljes kísérleteit s igazat fognak nekem adni.

Mily szerep vár e tekintetben a ménesi borászati intézetre, s még a fátollal takart jövődönnek titka, ám mennyire foghatná az megfelelő berendezés mellett a megye borászatát emelni, mily szerepre lenne az a közjó érdekében tulajdonképpen hivatva, megítélhetik önök, hogy ha az itt közzé vonalozott programot becses figyelemre méltolene tatják.

A ménesi borászati intézetnek:

Gondolkodó s a mai kifejtett gyakorlat színvonalán álló vinczellereket s pinczemestereket képeznie;

intelligensebb szőlőbirtokosaink s borkereskedők szakismereteik bővítésére alkalmat nyújtania;

függő borászati kérdésekre (kísérleti szőlője és pinczésében végrehajtandó) exact kísérletei által választ adnia;

borászatunk legdicsőbb feladatában: az export ügyében is hatnia: borpróbákat küldhetne külföldi házakhoz.

Kötelessége lenne továbbá a jelesebb borászati szőlőfajok gyors elterjedését lehetíteni.

S mindezek után csak úgy leendene teljesen kiegészítve, a szerves egésznek, megyei borászatunknak csak akkor válnék hasznos tagjává, a működését megelőző iránytadó vezetőjévé, ha a még több szőlőbirtokosokkal, megye s hazabeli kísérleti szőlőkkel s általán a többi borászati intézetekkel élénk eszmecsere s csereviszonyba lépni el nem mulasztaná.

Ez lenne körülbelül az intézet programjának vázlata: minek előadása után legyen szabad, hol részletezve, hol csak per tangendum azon kérdésekre utalnom, melyek megfejtesével megyénk borászatának gyakorlatára mindjárt kezdetben hathatna az intézet.

Nézzük, hogy állunk borfajainkkal! A két kadarka (én 5 eltérő értékű alfaját ismerem) igen jeles faj, de apriori állítani — hogy a Paget által Erdélyben kitűnően sikerült „Bordeau-i” főfaj a „kék carmenette” vagy a „kék burgundi” vagy talán még a „kék portugáli”-nak is hozzáadása — zamatos szín tekintetében nem válnék előnyére — nem lehet; ide kísérlet kell.

A mustaferről (Plinius szerint; mustum ferens) elhalt derék borászveteránunk Galliny nekem így ír: „überhaupt ist ja der Mustafa eine vieltragende, aber höchst gemeine Sorte. Nagy Zoltán ur Pauli-

son hasonlót vallt. Mi magyarai és pankotai birtokosok tudjuk, hogy a magyarai bor jellegét a mustafa adja meg (s nem mint dr. Enz állítja: mustafa és aprafel, mert vajmi kevés aprafel fordul elő az összes magyarai hegyen!) — Csak kísérlet mutathatná itt is ki: mily mérvű aromát képes a „mustafa” bor kellemes csitromsavanykassága mellett kifejleszteni s mely zamatos faj lenne hozzá legcélszerűbben vegyítendő?

De hagyjuk el a szőlőfajok terét; tekintsünk pinczészetünkre!

Nálunk is fordulnak elő zamatos fehér borfajokkal kísérletek, de milyen ezeknek pinczésése! A leszedett fűrtöket az őrlőn összezuva, s a kocányokat a rostán elkülönítve, az így nyert malátánál a mustot 36—48 óráig kell correcte a hajakon erjeszteni — de nem egész hétig, vagy mint Fehérmegyében a „sárféher”-nél megtörtént 2 álló hétig! mert így fagyalf-thea válik a „johannisbergi rizling”-ből is.

Ménésink ugyhiszem királyává válhatnak a különben is kitűnő magyar veres boroknak; az erjesztő kamarát, az erjedés éber figyelemmel kísérését a mustnak malátájáról korábbi lefejtését a zárt erjesztést tartom csak ajánlatosnak — s még a hol szükséges a festő szőlő meghonosítását is.

Ezen egy-két példa kiemelésevel csupán bebizonyítani akartam, miszerint egyesek még oly jóakaratu, de izoláltan álló törekvései korántsem alapíthatják meg boraink kivitelének reussálására nélkülözhetlenül szükséges ama általános tájékozottságot s gyakorlatot, mely a borászati iskolák kellően alapos s összefüggő láncolatot képező kísérleteit okvetlenül követik.

Am másrészt könnyű belátni azt is, hogy ezen kilátásba helyezett siker csakis a fennebb körvonalozott program érvényesíthetése esetében fog beállhatni, hogy csakis a megye s szőlősgazdánk buzgó erkölcsi s anyagi támogatása mellett nyújthat a borászati iskola tetemesb segélyt azon szép cél elérésére, melyről Széchenyink mondja: hogy „csak ne áldozzuk fel saját véleményeink s teoriáink fentartása végett magát a dolgot; mert egy rendes s kiterjedt borkereskedés oly hasznu lenne, hogy az valóban megérdemelné, minden ebbeli személyes ki hiaságunk félretételét.”

Ajánlom ezért az ügy lelkes felkarolását lehetőbb szőlőbirtokosaink, megyénk, megyei képviselőink s Arad sz. kir. városa képviselője figyelmébe is!

Pankotai promontor, 1871. szept. 13.

Rochel Károly.

Sz. kir. Arad-város rendkívüli közgyűlése szept. 18-án.

Elnök Pászthory Ferencz.

A mult heti rendkívüli közgyűlésről felvett jegyzőkönyv hitelesítettik.

Elnök jelenti, miszerint a jelen rendkívüli közgyűlésen, melynek feladata az 1870. 42. tcz. 91. §-a értelmében a szervezési bizottságot megalkotni, a főispán nem lehetvén jelen, ennek kivánsága szerint ő fogja vinni az elnökséget.

Rövid vita után, ha vajjon e bizottságba a tisztviselők nagyobb vagy csak kis számmal választassanak, — miután a többség az előbbi nézetet látszott pártolni, — a bizottság, az elnök által javaslatba hozott névsor alapján, következő tagokból választatott meg:

Elnök a főispán, illetőleg a polgármester. Tagok: Urbányi János, főkapitány, Vörösmarty Pál tanácsnok mint a gazd.-szék elnöke, Fábián László főjegyző, Farkas Mányhért aljegyző, Parecz György főügyész, Árkai Jakab főmérnök, Geneszy György főszámvévő, Darányi János főorvos és Urbányi Béla árvaszéki elnök, tisztviselők; és a képviselők közül: Aradi, Barabás, Bettelheim Vilmos, Bogdánffy, Bonts D., Boros József, Cserepes, Dániel Lázár, Fényes, Hász Sándor, Hertschka M. Hirschmann, József, Izsó, Kishalmi, Lukácsi, Mittelmann, Nachtnebel, Náray, Papp János, Ring, Prodánovits D., Spilka, Szőke, Vagács M., Vargass József, Wallfisch P., Zipser.

A közgyűlés áttér most némely sürgősebb, valamint a multkorról elintézetlenül maradt ügyek tárgyalására.

A városház és színház építésének előkészítésével megbízott küldöttség jelenti, miszerint a Steindl-féle városházterv, minthogy igen sokba

(400,000 frtba) kerülne, nem vihető ki, maga pedig a nevzett építész nem vállalkozik arra, hogy egy újabb tervet, melyhez képest a városház-épület 200, — 210.000 frtba kerülne, készítsen. Ennél fogva, a bizottság javaslatba hozza, miszerint J i r a s z e k és P e c k a r helybeli építésszek szövegezték fel, a már meglevő különféle tervezetek felhasználásával egy oly tervet dolgozni ki, hogy az építés a fennmódot összehozza többbe nem kerüljön — és egyszersmint, hogy a két munka közül a jobb 500, a gyengébb 200 frttal lenne jutalmazandó.

E javaslat felett hosszabb vita keletkezett, miután többen a szabad csőd kiírása mellett nyilatkoztak; szavazásra kerülve a dolog, nagy többség a bizottság javaslatát elfogadta.

A küldöttségi-jelentés, a vasúthoz nyitandó egyenes útról, melyhez a költségvetés (az utnyítás körülbelül 20,000 frtba), és a közúti vas-pálya társulat egy óvása van mellékelve, — véleményezést végett kiadatik a jogi bizottságnak.

A gazdasági-jelentés, miszerint a mérték-hitelesítési-hivatalnál alkalmazandó gépész állására 9 egyen pályázott, kik közül R e i t József legképe-sebbnek találtatván, megválasztatott a nevezett állásra. Tudomásul vétetik.

Felolvastatik a gazdasági szék jelentése, mely szerint K i s h a l m i Ferenc azonban kérelme ellen, hogy városi bérleti jereze ruházással át, — minthogy az adott biztosítékok érintetlenül hagyatnak, nehézség nem merül fel. Ez ügy némi vita után a jogi bizottságnak kiadatni határozatott volna; azonban K i s h a l m i kijelenti, hogy kérelmét visszavonja s így azon kérdés, ha vajjon az átírás megengedhető-e vagy nem, — elesett.

H o j k a Péter borbírónak, az Urbányi főkapitány által kért kegydíj meg nem szavaztatik előbb, míg nevezett vagyon állásáról tudomás nem szerezetik, miért is ez ügy kiadatik véleményezést végett a polgárnagy hivatalnak.

Ezzel a közgyűlés véget ért.

Oszták zavarok.

B é c s, szept. 18.

Most Prágában összpontosul a politikai érdek, s az ott gyűléző különböző pártnyalatok minden reggelre tudnak friss süttel kedveskedni a közönségnek. Ez különben nem újság Ausztriában, a jelenet, jelmez és alak mind a régi, a zenekar is ugyanazon nótát fújja, csak a szerepek lettek felcserélve. Amint tegnap még a németek, ma a csehek forgatják a karnagyi pálcát. — Mi anélkül hogy rokonszenvűnk akár jobbra, akár balra pazarolnók; pártatlanul fogjuk közölni a naponként felmerülő adatokat, mert így legbiztosabb s elfogulatlanabb ítéletre tehet szert az olvasó. — Szombat Prágában egy német bankettet tartottak, melyen a többi között a z o s t r á k „n é m e t e g y e s e g é r t”, E i s e r t szerint a „m i (már t. e. oszták-németek) B i s m a r c k u n k és M o l t k é n k é r t”, a „német nemzetet”. Es így tovább. A németek, mint ebből látszik, dagadó vitorlákkal eveznek már a révpárt, Berlin felé. Ma már nem csak a saját hangoztatja ezt minden tartózkodás nélkül, de a nép is osztja a véleményét, mert mint épen prágából írják, a folyó hó 16 ki bankett alkalmával egy paraszt kijelenté, hogy m i n d e n ü v é k e s z e k a pártvezéreket követni a németek érdekében. Ezen evés ivás között lefolyt tüntetéshez járul az összes landtagok alkotmányhi német képviselőiből alkakult bécsi értekezlet is, mely együttes eljárás megállapítása céljából folyó hó 17-én tartott. — Ily körülmények között nem csoda, ha a Hoken-wart-kabinet ép oly kényelmetlenül érzi magát, mint létrejött első pillanatában. — Ugy látszik, nem ijed meg saját árnyékától, de a németek fenyegetődzéseitől sem, mert míg egyrészt utján tovább halad, az alatt a sajátot is vasabroncsok közé szorítja, s egymásután koboztatja el a lapokat. — A csehországi német képviselő, mint már tudva van, egy tiltakozást nyújtottak be az országgyűlés elnökéhez. A benyújtott tiltakozás némely lényegtelen helyek kihagyásával, így hangzik:

A f. hó 12-iki legkegyelmesebb leirattal ő felsége azon óhaját fejezte ki, hogy a cseh királyság viszonyai az ősbírodalomhoz minden irányban igazságos és kielégítő rendezésre vezetessenek. A nevezett leiratban „eryidejűleg a Csehország kormányának államjogi állására vonatkozólag ezen királyság jogainak elismerése s a készség is kifejeztetik, miszerint ezen elismerés a legmagasb koronázási esküvel megújítottassék.”

Mi alulírottak ő felsége igazságos és jóakaró szándékairól megvagyunk győződve s mint a birodalom hű polgárai azon óhaj hat bennünket, hogy az államjogi viszályok, melyek annak belső consolidálását gátolják, eltávolításának. Azon tudatban, hogy a lakosság ama részének hasonló-érzelmét, melyet képviselünk, fejezzük ki, ismételve kijelentjük a kétséget, hogy e viszonyok megoldására még oly áldozatokat is hozunk, melyeket meggyőződésünk szerint a közérdek által kíván-taknak nem tekintünk, a mennyiben azok a birodalom erejét, azon készségeket, melyeket nemzetiségünk követel és végül további következményeivel amaz ország érdekeit, melynek számára követeltetnek, nem csorbítják.

Akarjuk a békét, de csak azon békét, mely alapjaiban az állandó és a birodalomra valamint részeire jótékony hatás biztosítékait viseli. E szel-lemben azonban a párt és kormánypolitika mindazon irányával szembe kelle lépniük s szembe fogunk lépni ezután is, mely — még ha a létező alkotmányos jogot formászerűen érintetlenül hagyán, az alkotmány szellemét s a birodalom egységes erejének biztosítását, melyek benne rejlenek, megsérti.

Ugy de azonban az alkotmányos jog formális tagadása sőt az országgyűlési jog érvényességének többsége által való tagadása mellé a legfelsőbb leiratban a kormány oly állásponthoz csatlakozik, mely e jogalapot azon világos elismeréssel nem tartalmazza, melyet ama kormányának követelnie kell, mely közreműködésünket az államjogi kérdések megoldásával igénybe veszi. Ki van ugyan benne, jelentve, hogy azon kötelezettségek melyet ő felsé-

ge többi tartományaival szemben az 1860. okt. 20-iki diplomával az 1861. február 26. és 1867. alaptörvényekkel, végre a királyságnak tett koronázási esküvel magára vállalt. Azonban épen ezen nyilatkozat a cseh királyságot kiveszi az alkotmány keretéből, midőn a nevezett törvények a legfelsőbb leirat szövege szerint nem többé reá, hanem csak a többi tartományokra mutatkoznak kötelezőknek, mi által országgyűlés a cseh királyság és lakosai alkotmányoszerűen szerzett jogait elvesztik. Egyszersmind amaz összekötetésben, melyben eddig a birodalom innesső fele a magyar korona országával állt, az országgyűlés önálló aktivitásra hivatik. Az alkotmány részleges elismerése pedig nem képzeltető, ellenkezőleg az az alkotmány általános kötelező erejével épen úgy meg-férhetlen ellentétben van, mint minő összeegyezhethet ellentétben vala a cseh korona történeti jogainak elismerésével is.

Lehetetlen, hogy a kormány oly intenciókra hivatkozzék, melyeket ezen világos szavakkal összhangzatba hozni nem lehet; lehetetlen olyan államjogi ellenmondások alapján tovább működni, melyek a jelenleg ülésező országgyűlés alól minden államjogi alapot megvonnak, s azt sem történeti, sem alkotmányoszerű, sem pedig ad hoc választott alkotmányozó országgyűlésnek tekinteni nem engedik.

Ha tehát e szerint azon formális alap, melyet a legf. leirat a további tárgyalásoknak kölcsönöz, egészen ellenmondásos és tarthatatlan, szellemeszerint a most ülésező országgyűlés tagadhatatlanul a létező alkotmány alapjától elválasztott alkotmányozó országgyűlésnek mutatkozik.

Az ilyen országgyűlésben, tekintve a választóinktól nyert mandatum törvényes alapját, az általunk a létező alkotmány lelkiismeretes megtartására tett fogadalmat, végül a reánk háruló kötelesség teljesítését, mely szerint az általunk képviselt lakosságnak az alaptörvényekben nyert jogából le nem mondunk, részt nem vehetünk.

Azonban azáltal, hogy a kormány actiójának kiindulási pontjaul oly tarthatlan alapot vesz, jogosult azon aggályunk is, hogy a hamis lépésre azon tendencia vezetne, miszerint az alkotmány korlátait átörjé oly politika javára, melynek államjogi alapjai ismételve, mint a történetben nem létezők kimutattak, s melyeket mi sohasem birunk elismerni; oly politika javára, mely a nemzetek közötti összefüggést Ausztriából szét akarja szakítani; végre oly politika javára, mely az ország állami külön állásával a birodalom erejét s a nemzeti egységet megzavarásával az ország békéjét és jólétét veszélyezteti.

Mi nem tudunk s nem fogunk kezdet nyújtani oly politikához, mely jó oszták meggyőződésünkkel, legszentebb kötelességeinkkel ellentétben áll.

Ennél fogva azon nyilatkozatra látjuk magunkat kénytelenítve, hogy az országgyűlés további tárgyalásain részt nem vehetünk s különösen az általunk képviselt lakosság nevében minden határozatellen tiltakozunk, mely az országgyűlés alkotmányoszerű körét netalán át lépi vagy pedig nem az országgyűlési rendszabályban előírt formák megtartásával hozatnék.

B é c s, szept. 17. A ma tartott pártértekezlet egyhangulag elhatározza, a reichsrathba mindaddig nem küldeni képviselőket, míg néhány tartománygyűlés illegáliságát meg nem szüntettetik. Szóltak K a i s e r f e l d, K u r a n d a, K o p p, S t u r m és H e r b s t, ki azt bizonyítja be, hogy a németek mostani „strike”-ját nem lehet egyenértelművé tenni a csehekével. Herbst megbiztatott egy az egész alkotmányhi párt nevében kibocsátandó nyilatkozat kidolgozásával. A ruthén képviselő csatlakozni fognak a németekhez.

A nőnevelésről.

Közlí Horváth Illés tanító.

Az államkormányzatnak alkotmányos formákba lett átváltozása politikai szükségé tette a népnevelést; mert míg az absolut uralom cselekvése körében utjából minden öntudatos erőt kiszorítva érdekében levőnek látta, és így a népet nem közreműködő, de egyszerűen öntudatlan eszköznek tekinté céljainak elérésére: addig az alkotmányos államkormányzat működése körébe emelte a népet és jogokat adott neki, melyeknek észszerű felhasználása és alkalmazása által hazája jólétének előmozdításában cselekvőleg részt vegyen a számára kijelölt körben.

Mivel pedig ily magas és célja működéséhez a szellemi képességnek nem csekély mérvű szükségessé vált, hogy az adott jogok helyes alkalmazása kedvező eredményt szüljön, önkénytelenül politikai szükségletté lőn a népnevelés, és ezen eszme az alkotmányos kormányzat alatt levő államok jelszava lett.

Hazánkban is forrongásba hozta ez eszme fölkarolása a kedélyeket, s midőn a kormány a népoktatási törvény létrehozása által a nemzetnek az irányt is kijelölte az üdvös eszme megtestesítését célzó működési körben, édesen esett látni, tapasztalni a versenyt, mit itt-ott az ügy magas-tossága és elodázhatlanságának érzete keltett.

Népnevelésünk ezzel új stádiumba lépett. A százados pangást e téren is pezsgő élet váltotta fel, és az ügy előre állított férfiak legtöbbszörre biztosítottak szolgálatuk már saját személyükben az iránt, hogy az ügy javára megindult mozgalmak nem pillanatnyi érdeklődés, hanem a jól átértett kötelesség érzetének szüleménye.

Es ezt a felmutatott eredmény sok helyt igazolta is. Népnevelés ügyünk előhaladása sok rományra jogosít, különösen, ha a kormány is kötelességhez híven ezer karral gyámolítja a segélyre szorultakat.

Azonban népnevelésünk egyik ága — mert az eddigi gyakorlat valóban osztályozta ezt — mely eddig is a nemzetnek mostoha gyermekeként tñt fel, ma is igen sok kívánni valót hagy hátra. Értém a nőnevelést.

Mivel a nők az alkotmányos önkormányzat alatt sem tekintetnek cselekvő, az államkormányzatba befolyó állampolgároknak, azoknak nevelését nem találták államszükségletnek, amennyiben

cselekvéseikben tehetségeiket az állam javára közvetlenül nem értékesíthetik.

Azonban nem kell ránczba szedni homlokunkat, hogy ezen elv alaptalanságát, sőt ridegségét átláthassuk. Az állampolgárok az any a kebléből kell hogy szívják magukba a hazaszeretet szent érzelmét, annak ajkairól halljuk először a haza nevet, annak érzelmé, értelmi fejlettsége adja meg a leendő állampolgár szívferelmének az első irányt, és szellemi tehetségét csendes álmából annak dédelgető szavai költsek fel. — De miként, ha az övéi is még aluszak, vagy felkötve a tévesztett irányú nevelés-oktatás által az ismeretek zürzavarának sötét tömkelegében tévelyegnek, nélkülözve minden helyes irányt, nélkülözve kiindulási pontot? — Miként ként fel a gyermekei kebelben szunyádó érzelmeket és teszi fogékonyvá a valódi szép, jó, magasatos és szent irányt, ha az ő keblében is a társadalmi élet ezer oldalú behatása által képzett érzelm-chaos honol, melyet az alapos erkölcs-nevelés hiánya tiszta képpé, ragyogó erkölcs-tükörre ki nem simított?

Valóban e tudat az any a keblében fájdalmas sóhajt támaszt, és átérve szenvedő helyzetét, vele együtt felkiálthatunk: Ha állampolgároknak nem is, de jó a n y á k a t neveljetez az állampolgároknak.

Kérjük tehát fel a nőnevelést, ne tekintsek azt a férfiak nevelése mellett másodrendű kötelességnek, hanem felfogva az államra kiható fontosságát, egyenértékesítsük.

A törvény a nőnevelésre is kiterjeszti figyelmét, megadja az irányt, melyben azt fogantatni kell. Es ha a nők oktatása céljából a törvényben elősorolt tantárgyakat áttekintjük, látni fogjuk, hogy nemcsak érzelmek, de értelmesséhonleányokat is kíván a haza.

Hogy pedig a haza ezen jogosult követelésének eleget tehesünk, mindenekelőtt népiszkolákat kell rendeznünk, és pedig annál sürgetőbben, minél nagyobb volt e téren az eddigi mulasztás.

A nők keresetképeségének kérdése ma élénk vitatárgyat képezi. Sokan buzgólkodnak ez eszme megtestesítésében, de bármily lelkesült pártfogókra talál is, a keresettilvitelnek eszközlése céljából keresett utak és módok visszavezetnek bennünket az alapneveléshez, — a népiszkolákhoz.

Természetesen. Ezen eszme megtestesítése a nőt a munkás társadalom zabába dobja. Hogy itt fenntarthatassa magát, hogy a társadalomban az ezer utu tévek és botlásokra ingerlő hamis kaprásokkal szemben öntudatosan megállhasson: tisztában kell lennie saját bensejével, birnia kell a fegyvereket, melyeket az erkölcs-támadó tusában alkalmazni tudjon. — Bensejének ismeretere vezeti a helyes nevelés; öntudatos megállásra a rendszeres oktatás, és az elkerülhetlen tusában diadalra juttatja a kórkövetelte rendszerben vezetett nevelés-oktatás, melynek temploma — a népiszkola lehet.

Mivel pedig a népiszkola nemcsak a szívképzés, — de az értelem fejlesztésének is bölcsője és így az élet-iskolának előcsarnoka; már itt ki kell terjesztetni figyelmünket a képzendő növendékek jövő hivatására, hogy helyes kalauzálással rávezethessük azon utra, mely őket a társadalomba vezető és némileg ismertté tegyük előttük a tért, melyen majd mozogniok kell, a működési módot, mely őket a társadalom hasznos tagjaivá tegye.

A nők keresetképeségének kérdése ugyan még nem érett eszme, de korunk demokratikus irányától várhatjuk meg testetetését. Így tehát e kérdésnek a nőneveléssel való foglalkozásunkban nem szabad kikerülni figyelmünket.

Ez eszme előtérbe lépése nőnevelésünk eddigi irányát érinti; de nem elégszik meg a nőnevelészetű rendszer által eddig kitűzött cél elérésével, amennyiben a nőkben nemcsak jó családayákat, hanem cselekvőlegesen szereplő tagokat akar adni a társadalomnak.

Ha most megtekintjük a népoktatási törvényben a nőnevelésre célzó, részben kitűzött irányt, tapasztalni fogjuk, hogy ez irány nem hagyta egészen figyelmen kívül a többször jelzett eszmét; de további vizsgálódás után azt is látni fogjuk, hogy nem ez az, amit célul kitűztünk, hanem megtartva célul a nők legszentebb hivatását, eme kérdést csak másodrangunk tekintik, csak az eszköz egy szálát adván kezükbe, hogy — szükség esetén azt megragadva — a körülmények által reájok kényszerített helyzetben vezérfonalat birjanak benne.

Es a törvény ezen irányát nem szabad szemelőt tévesztelnünk. A nőnevelés valódi céljának hangzatos eszmék előtérbe tolás által elűtetni nem szabad. Ha a nők keresetképeség eszméjét nem időnkölbi származottunk elismerjük is, a nőnevelés elsőrendű célja mégis csak az marad, hogy a leendő honpolgároknak nemcsak érzelmekben gazdag, és a korigénytel felvilágosultsággal bíró anyákat adjunk. Az utóbbi cél csak irányul szolgálhat a nők keresetképeségének céljához; de ha ezt tekintve végtezőlnak, nevelészetű rendszerünket ennek elérésére irányozzuk; kitepjük az anyákat a gondviselés által számára jelölt családi körből; megfosztjuk a leendő honpolgárokat gyengeségük-első támaszától: bünt követtünk el a haza ellen, melynek végzetes következményei nem maradhatnak el.

Ha a nő anyai kötelességét teljesítette, betöltötte legszentebb hivatását, és ezen nemesen betöltött hivatás üdvös eredményeért örök halálával tartozik a haza, és ha a nőnevelészetű rendszer e cél elérésére irányulva az életre kiható eredményében üdvös sikert mutathat fel: hivatásának teljesen megfelelt a népiszkola.

A tűzoltó szövetségi ünnepély.

P e s t, szept. 18.

A tűzoltó szövetségi ünnepélynek ugy látszik nemcsak a fővárosi közönséki kedvez, mely azt osztatlan figyelemben részesíti, hanem maga az idő is, mely tegnap, az ünnepély nagy napján a legkedvezőbb volt, a minő kora őszön csak kívánható.

A tűzoltók tegnap is már kora reggel talpon voltak, és délelőtt 9 órákor volt a lövöldében az országos központi bizottmányoknak s a szövetséghez

tartozó összes egyletek képviselőinek értekezlete; ugyanekkor történt a megjutalmazásra kiállítani szándékoltt tárgyak bejelentése is a kiállítási épület irodájában.

Délután 2 órákor az összes egyletek, zászlókkal és illetégségi helyeiket kitűntető jelvényekkel, a zenekarral a plébánia-téren 1-ső sz. a. lévi őrtanyánál gyülekeztek, s innen indultak azután zenehangok mellett.

A menet valóban imponans volt, valódi dísmenet volt ez (élén négy antik öltöztű négy lovas hirnökkel,) mely a váci, Dorottya, fűrdő és nádor-utczán vonult végig az új-épületben fél négy órákor megkezdendő gyakorlatokra.

A váci-utczában koszorút, a Dorottya-utczában temérdek virágcsokrot bontak a tűzoltóknak.

Pont fél 4 órákor vonultak be az összes tüoltók a gyászos emlékü új épületbe, mely pedid épületnek északi kapuján, mert a déli részén levő főbejárásnál tengernyi nép vonult be, mely hozzávetőleg vagy 10,000 emberből állott.

Sorakozás után megkezdődött a diszgyakorlat, Széchenyi Ödön gr., Folmann és Krausz vezénylet mellett, a tűzoltó főparancsnok mellett segédtsztséget a derék és fíradhatlan Fleischhacker viselte, ki mint az egylet magyar jegyzője, szakképzett tűzoltó és fíradhatlan rendező, bokros érdemeket szerzett magának.

A sort a szabadtábor gyakorlatokkal helyben és menetben nyitották meg, utána jött a tololétra, mászógyakorlat Krausz W. rendszere szerint, s koka gyakorlat és végre a nagytámadás.

A gyakorlatokban a budapesti önkéntes tüoltóegylet, az összített malom tűzoltók, a pastvirosi tűzoltók, a Ganz-féle gyár tűzoltói s az ó-budai hajógyár tűzoltói vettek részt.

Háromnegyed négykor riadót vertek, ekkor jött Albrecht főhg Windisgrätz Alfréd hg kíséretében. Két perczcel 4 óra után azután jött ő felsége a király s gyalog vonult át a nagy térségen számára emelt páholyhoz.

A zenekarok ez alatt a néphymnuszt húzták, s a megkezdett gyakorlatok tovább folytak.

Legtöbb elismerésben részesültek a mászógyakorlatok, s végül az ugynevezett nagytámadás, mely azonban nem támadás, hanem vérszombat, mert akkor ugrálnak le a végszükségben lévő tüoltók az emeletekről, melyeket ezuttal a 4 emelet improvizált u. n. mászóház képviselt — s ekkor mentik meg az égő házban benrekedt szerencsétleneket, a mint ezt jelképileg be is bizonyították, mert 5—6 tűzoltó asszony is gyermeknek alakított bábuval karján, leugrott a 4-ik emeletről, mi az erre el nem készült közönségnek nem csekély ijedelmet okozott.

A gyakorlatokat azután megtapsolták, s király ő felsége — ki a két órán át tartott gyakorlatokat fokozott érdekltséggel végig nézte, teljes elismerését fejezte ki Széchenyi grófnak, kelj, valamint Folmann, Krausz és Fleischhacker urakkal hosszasan beszélgetett, és mindenről, mi a tűzoltó intézményre vonatkozik, élénken tudakozódott, és kívánságára előtte defiláltak az összes egyletek, melyek közül az aradiak kardjaikkal igen furcsán néztek ki.

A gyakorlatoknak 6 órákor vége volt, s jó másfél óráig tartott, míg a roppant embertömeg az épület két kapuján keresztül vergődött. A tolongás oly nagy volt, miként valóságos csoda, hogy emberhalál nem történt.

A gyakorlat után az elfáradt és tilkdadt tüoltók neki láttak az általános oltásnak, csakhogy a tűz színihelye saját porlepte torkuk, a fecskendőt, a kriglit, az oltó elemet pedig a habzó ser képezte.

Hét és nyolcz óra között sok százan a Neue Weltbe törték magukat, mely valóban tündéresen volt kivilágítva.

Az Ujvilág kerthelyisége annyira túltömve volt közönséggel, hogy a fél 8-kor érkezők már semmikép sem kaptak helyet, habár Fleischhacker a pesti tűzoltók derék rendezője, mindent elkövetett, hogy ennek helyet, amannak pénzért, harmadiknak italt, negyediknek ételt szerezzen: különben a szolgálat az Ujvilágban lehető legrosszabb volt, az ételek élvezhetlenek, s a borok csufolt mesés árú zagyvalék (egy nagy measures üveg 1 frt.) Hja az Ujvilág erről már régóta híres.

A diszesztély alatt a tűzoltói zenekarok felváltva, és nagy tetszés között játszottak, csakhogy német daltársulati előadás is, spanyol, tót és magyartáncz, és egyetlenegy magyarul előadott komikai jelenet is.

Az estély legérdekesebb része azonban a cigánybandák versenye volt.

A programmon ugyan az állt, hogy e versenyben a budapesti cigánybandák fognak részt venni, azonban először is a veres sapkás és tűzoltóknak masquirozott pécsi cigányok kezdték meg a versenyt, utána az öreg Bunkó és fia, végre Berkes az aszódijátszott. Versenybíró a két Ábrányi volt.

A közönség feszült figyelemmel kísérte a versenyt, s a taps és kihívás a pécsiek és Bunkó között osztott meg, ki „Boka keservének” classicus játszása által valódi tapsvihart idézett elő.

Az első díjat (10 arany) azonban hihetőleg az idegenek iránti tekintetből egy pár fűlbemászó darab eljátszásáért a pécsiek nyerték meg, a 2-ik díjban pedig Bunkóék osztottak Berkeskel.

A cigánybandák versenye valóságos elkseredést szült, mert a két pártra osztott közönség se Bunkó se a pécsieket nem akarta hagyni, s itt is bebizonyult, hogy pártos nép vagyunk.

A szünetek a pestbudai önkéntes tűzoltóegylet, óbudai, hajógyári, aradi, leoben, és Steyr városbeli tűzoltó egyletek és a József főherczeg gyalogsorezred zenekara töltötte be.

Ejfel után kezdődött a nagy tombolajáték, melynél igen díszes tárgyak képeztek a nyereményt, majd később jött a tűzijáték és legvégül a bál, mely amint a programmon is olvasható volt — kivilágos virradtig tartott.

Igy ért tehát véget a nagy nap, mely nemcsak tűzoltó szövetségi ünnepély, hanem testvérülési ünnepélynek és amint egy ujvilágbeli vendég, vonatkozással az Uj-világban tapasztalt rossz ellátásra monda, éhező népiünnepélynek is beilllett.

A tüzoltó-egylet ma 9 órakor közgyűlést tartott a lövölde nagy termében. A gyűlés Széchenyi Ödön gróf az országos tüzoltó-egyesület elnöke nyitotta meg tetszésel fogadott beszéddel, melyben különösen kiemelte, hogy akkor fogja az egyesület célját elérni, ha országunk minden falvában tüzoltó egylet lesz. — Ezután az egyletek képviselői igazolványai vizsgáltattak át és mindnyájan igazoltattak. — Felolvastattak továbbá a múlt évi december 5-én tartott alakuló gyűlés jegyzőkönyve és hitelesítése, továbbá az országos bizottmány jelentése 8 hónapi működéséről.

Jövő évre az országos bizottmányba választottak: Elnök Széchenyi Ödön gróf, tagok: Follmann Alajos (Pest) Weimann Béla (Pest), Krausz Waldemár (Pest) Dr. Thnági János (Nagyszombat), Schwarz József (Esztergom) Martinengó Nándor (Pozsony) Rösch Frigyes (Sopron), Tornay Antal (Varasd), V a r j a s s y J ó z s e f (A r a d) Nagy Ferencz (Temesvár). A jövő közgyűlés helye Sopron.

A nemzetközi béke- és szabadság-liga felhívása.

A nemzetközi béke és szabadság-liga e hó 28. és 29-én tartja congressusát Lausanneban. A helyi bizottmány kibocsátta a meghívást. Ennek következő tételeit említjük fel:

„Azon rendkívüli helyzetnél fogva, melyben van Európa most, nem szükség figyelmünket a congressus fontosságára fordítani. Több mint egy év előtt megmutatták az események, hogy Európa népei csak akkor állhatnak ellen a despotizmusnak és a háború iszonyait csak akkor kerülhetik ki, ha oly intézmények alakítására egyesülnek, melyek által sorsuknak uraivá lesznek.

Teljes bizalommal hívjuk meg önt e gyűlésre, melynek az 5 év előtt megkezdett és a dynastikus érdekekből kezdett vállalatok által félbeszakított művet tovább folytassuk.

Ligánk végcélja, mint már 1869-ki meghívásunkban kimondottat: Európa népeinek foederalistikussá szövetése.

Működési eszközeink csakis egyedül a sajtó, a szabad szó és nyilvános gyűlések.

Az állandó sergeket nemzetőrséggé kell alakítani; az egyházat az államtól és iskolától el kell választani, a nők egyenjogúságát érvényre kell juttatni; a társadalmi kérdést a tanítás s nevelés javítása s általánosítása, ugyszint a productiv tárgyakat elősegítése által kell megoldani azon elv elismerése mellett, hogy a tulajdon az egyéni és cooperativ munkából ered; általában a polgárokat az igazságosság szerint egyenlő jogra kell juttatni: ezek azon kérdések, a melyeket a liga addig congressusain s közlőnyeiben részletes vita alá bocsátott s a melyeknek megvalósítására törekedett.

A program szerint a congress különösen következő tárgyakkal fog foglalkozni: socialis kérdés, oktatás, nevelés, szabad kereskedés; keleti és lengyelkérdés; politikai s nemzetközi jog; decentralisatio, foederatio, annexio és hódítások, az elsass-lotharingiai kérdés.

Legujabb.

Bécs, szept. 18. Az alsó-ausztriai tartománygyűlés az összes kormány-előterjesztések felett napirendre fog térni.

Az „Öst. Journal“ állítja, hogy Beust és Hohenwart nyílt hadat üzentek egymásnak.

Páris, szept. 17. Az összes lapok kedvezőleg nyilatkoznak az elssai kereskedelmi szerződésben történt szavazatra vonatkozólag, mivel az által 6 departement szabadittatik meg a német megszállástól; egyuttal tanúsítja az elssai testvérek iránti vonzalmat is.

Párisban e héten tetemesen apadt a halálozás; 827 személy halt meg, holott a múlt héten 943.

Brünn, szept. 18. A tartomány-gyűlés a 33. alkotmányhi képviselő nyilatkozata felett a napirendre tért határozta el.

Laibach, szept. 18. Az országos bizottmány azt indítványozza, hogy oly törvény hozassék, mely szerint azon képviselők, kik elegendő igazolás nélkül vonakodnak a tartománygyűlésben megjelenni, — követi megbízatásukat, elvesztik. Az országos elnök, a kormány nevében kételyt fejezi ki, ha vajjon a tartománygyűlés képes-e ezen kérdésben törvényesen határozni, minthogy az ide megkívántató kétharmad többsége a képviselőknek nincs jelen. Ennek dacára a törvény 2-ik és 3-ik olvasásában elfogadtatott. Costa feliratot indítványoz a császárhoz.

Lemberg, szept. 18. A tartománygyűlés elfogadta Smolkának a felirat iránti indítványát. Ellene mintegy 20 rúthen szavazott. A felirati bizottmány azonban meg is választotta.

Bécs, szept. 18. A mai „Wiener Abp.“ „A helyzethez“ feliratú cikkében megvilágítja azon idökatokat, melyekkel a brünni, linzei, laibachi és pragai tartománygyűlések minoritásai a tárgyalásokról való elmaradásukat motiválják. A cikik a cseh tartománygyűlési minoritás nyilatkozatának tarthatatlanságát, alkotmányellenességét és illoyalitását fejtegeti.

A „W. Abp.“ a cseh tartomány gyűléshez intézett kir. leirat vezéreszméjét oda magyarázza, hogy a császár — a Csehország és a monarchia többi országoi közt régóta uralkodó alkotmány vizslyát kiegyenlítő — felhívá a cseh tartománygyűlést, hogy Csehország államjogi viszonyait korszerűleg, az ország jogainak megfelelő módon rendezze.

E mellett azonban azon határozott feltétel szabatik, hogy ez által a birodalom többi országoi jogainak nem lehetend praedjudikálni, és utalván az államalapító törvényre, mint ezen jogok forrására, egyuttal kijelöztetik az ut, melyen a végleges rendelkezés elérhető.

A „W. Abp.“ kimutatja, hogy a kir. leiratot helytelenül és önkényesen magyarázták, minthogy a német cseh képviselők nem voltak kellő figyelemmel azon feltétel iránt, melyhez a kir. leirat szabatos alapezméje fűzve van, — ezen feltétel: azon lehetőség megadása, hogy a fenálló alkot-

mányjog a királyságok és országok jogaival és így Csehország igényeivel is összhangzásba hozassék.

Az államalapító törvénynek egész terjedelmében való érvényessége a leiratban semmi tekintetben sem vonatik kétségbe; most csak arról van szó, hogy Csehország jogosult kívánalmait az alkotmány szempontjából kielégíttessenek.

Ezen kívánalmakat a cseh tart. gyűlésnek kell formuláznia, és felettök a bir. tanács döntend. Mint-hogy az államjogi ellenzék eddig makacsul vonakodott követeléseit alkotmányos téren nyilvánítani, a királyi leirat alkalmat kívánt adni a cseh tartománygyűlésnek, igényeinek ily módon való formulázására és ezzel az államjogi actiót azon pályára terelni, amelyen azt a bir. tanács ismétlten látni akarta.

A „W. Abp.“ utal a német cseh követek elhatározásában lévő ellenmondásra. Hangsúlyozza, hogy az alkotmányra tett eskü kötelezi őket a tart. gyűlésben való jelenlétre, az alkotmányos jogok megvédése végett, melyek a kir. leirat által újabb szentesítést nyertek.

Végül visszautasítja azon vádat, hogy a kormány az alkotmányt mellőzni és annak korlátait keresztültörni akarta volna. A kormány programja ma is az, a mely volt hivatalba léptekor: Állandó alkotmányjog, melynek folytonossága nem szakítható meg a nélkül, hogy az egész közjogi állapot zavarba ne döntessék.

A „W. Abp.“ minden érdekelt részről fel van hatalmazva azon nyilatkozatra, hogy a „Pesther Lloyd“ bécsi jelentése, mintha Hohenwart a tart. gyűlések megnyitása előtt felkérte volna Beust grófot, hogy egy a külföldi hatalmakhoz intézendő exposéban a jelenlegi miniszterium politikáját fejtsék ki, s a nemzetiségek kibékítése céljából hozzon abba világosságot, és a birodalom újja alakítását definiálja, — és mintha Beust e kívánatot kerekén megtagadta volna, teljes koholmány.

Ujdonságok.

* Pestről írják: Mint nem épen érdek-telen adatot fölemlíthetjük, hogy már egy hét óta az igazságügyminiszterhez csak postán az ülhöki helyekre naponként legalább ötven folyamodás érkezik. Söt tegnap 87 kérvény érkezett, ma pedig 106. Audientiára folytonosan legalább is 60—80 egyén van előjegyezve, ezenkívül naponként legalább is 20 orsz. képviselő szerencsételti látogatásával Bittó igazságügyminisztert. Mint ez adatokból kitetszik, Bittó miniszternek nincs épen a leg-kellemesebb dolga.

— Mesznik Matild k. a. koncert-énekese mai hangversenyére, melynek műsor-zatát alább közöljük, föl hívjuk a közönség figyelmét. Jegyek előre válthatók Bettelheim testvérek könyvkereskedésében és este a pénztárnál.

— Tegnapelőtt este az uri-utczának a „Fehér-kereszt“ felé eső részen egy asszony ájultan rogyott össze. Midőn a körüle csoportosultaknak öt különféle szerek alkalmazása után eszméletre hozniok sikerült, ájulásának okául a csatornából ott kiáradó dögleletes büzt állítá. Ki ez állítás igazságáról meggyőződni akar, tessék csak néhány percig az uri-utczában a csatorna felé vagy a pinczék valamelyik nyílása előtt megállni sőt állhatni érte, hogy rossz-szul lesz az ott érezhető büztől. Az illetőközegektől pedig csak azt kérdehetjük: nem lehetne ezen csatornát és pinczéket kitisztíttatni, vagy annyira desiniciáltatni, hogy az uri-utczában kevésbé egészségtelen léget szivhassunk?

* Wysocky József részére, újabban adakoztak:

Ring K.	1 frt.
Suhaj	1 „
Varga János	1 „
Schäffer Adolf	5 „

Összesen 8 „

Áttétel 10 frank és 47 „

Egész összeg 10 frank és 55 „

— A megyeháza szembelen lévő szivar- és dohánytözsde ellen már több ízben panaszt küldtek be hozzánk, hogy ott nevezett ízű élvezhetlen szivaron kívül a jobb, ugy nevezett havanna-fajukból soha sem lehet kapni. Egyáltalában nem értjük, miért nem tart Brünnh u b e r S á n d o r ur a millares, londres, regalia stb. mégis némileg élvezhető szivarokból? Ha valaki jogot nyer szivar tözsde tartatni, akkor azt hisz-szük, nem tilthatja el neki senki jó szivarokat is árulhatni, mert hiszen az ily kisebb tözsde-ből mutatkozó haszon is csak az állampénztár jövedelmét szaporítja. Avagy arra való-e csak az ily kisebb dohánytrafik, hogy az csak a szivarok szemetjét a silány és nedves 2, 4, 5 és 6 krajczáro-sokat elárusítsa, a jobbaktól pedig még csak ne is tarthasson? Részünkről, meg vagyunk győződve, hogy ha Brunnhuber ur az ép oly előékeny mint szívelyes modoru helybeli pénzügyigazgató urhoz fordulna, az rögtön megengedné, hogy a többnyire jobb osztályokhoz tartozó vásárlói számára dohánytözsdejében minden engedélyezett jobb fajta szivarból is tarthasson. A több oldalról beküldött panaszra ez a válaszuk.

* Gr. Széchenyi Ödön, szept. 18-án Eszterháza n egyhangulag képviselővé választotta.

* Franz von Pulszky, ez igen tehetséges német író, ki a magyar ügyek iránt sok rokonszenvvel viseltetik, s kit Nógrádban ma-gyar képviselőnek is megválasztottak, az „Un-garischer Actionär“-ben „Budget-Studien“-eket ír az 1872-diki magyar budgetről.

— A temesvári kir. főreál-tanoda tudtul adja az érdeklött szülőknek és gyámoknak, hogy ez intézetben f. év okt. 1-jével az I., II., III., IV. és V. osztály lép életbe. A beiratások szept. 29 től okt. 3-ig délelőtt eszközölhetők. A felvételi és javító vizsgálatok ugyan e napokon délután tartatnak.

* Aki szavát megtartja. Egy szászsebesi polgár több pert vesztvén el egymás-után, megesküdött, hogy nem megy többé a tör-vényszékhez. — Azonban rövid idő múlva meg-idéztetik. — A vasfeju polgár a harmadik idézésre

sem adott életjelet magáról. — A törvényszék e-kor egy szolgát küldött azon üzenettel, hogy ha 24 óra alatt meg nem jelen, pandurokkal fog elvitetni. — Ekkor polgárunk sokért nem akart volna, ha nem teszi a fogadást, azonban mit csináljon? Be-megy az istállóba, megnyergeli lovát, belovagol a városház kapuján, felovagol a lépcsőn az első eme-letre, s itt az első szobában megkötí a lovat egy íróasztal lábához, bemegy a törvényszéki terem-be, megadja a kívánt felvilágosításokat, melynek vé-geztével a törvényszék 50 forint bírságot dictál a makacsságrt, mi azonban cseppet sem zavarta meg örömet — megszabadulván attól, hogy esküjét megszegje.

* Elájulás statisztika. Egy ame-rikai lap a következő furcsa statistikát hozza: Azon 69 nő közül, kik a nyáron át Atlanta váro-sában elájultak, 57-en férfiak karjaiba, 11 a földre, 1 pedig egy vizes hordóba dőlt. Egyéb szerencsétlenség nem történt.

* Ha „fiskális“ akasz lenni vivni ta-nulj. A „Nagy-Várad“ írja: Egyik helybeli ügy-véd egy általa perrel megtámadott adóstól követ-kező levelet kapott: Tisztelt ügyvéd ur! Nagyon szépen felkérem? hagyjon fel ön ezzel az én üldöz-tetéssel! vagy talán az ur arra született? hogy engem — és az én Szerencsétlen Családomat, a kit a sors keze ez ideig már Számtalanszor érdemen felül ostromozott — ezt a családot, . . . ur van hivatta Halálra üldözni. Végül mint sorstól nagyon sujtott magyar, felkérem önt, hadjon békét nekem? és szerencsétlen Családomnak — ne bosszanton; mert ha ön nekem békét nem hagy En mint Sorstól sujtott Magyar, a Lovagiasság terén kérek öntől párbaiba elégtételt; Düljön az Jobbra vagy balra — az mind egy — mert az ön Pereivel már Torkig va-gyok, — Adja ön ezen Igazságtalan pert bár ki-nek, azzal épen így fogok tenni — bár ki Isten fia legyen is. Mely tudósításom után rögtön határo-zott, Válaszát várva, és kérve vagyok tisztelője és Jó akarója K. P.

* Chinai színház. Lord Macartey egy sajtószéri színházi előadásról ír, mely a pe-kingi császári színházban folyt le. A színház — írja — rendkívül fastág, szellős és a chinai igényeknek megfelelőleg festményekkel és lámpákkal van éke-sítve. Egyuttal igen szép és kellemes lakások van-nak benne a színészek számára, továbbá nyaralók-tertek stb. Az egészenk kerülete egynegyedőrá-nyi. Az előadott darabok tárgya többnyire igen morális és a párbeszédek chinai bölcseszek és antik hősök mondásaival fűszerezvők. Az előadás, mely-ről szólók, tizenkét napon és tizenkét éjén át sza-kadatlanul tartott. A meghívott vendégek föl s alá jártak, ettek, aludtak, de találkoztott köztük olyan lelkesült is, aki csak egy-egy negyedóra távo-zott. Az előadás tragicus és comicus volt egyszerre. A töredékek mellett azonban befejezett egész mű-veket is adtak. A színészek szavaltak, énekeltek, de zene nélkül. Csataképeket és szörnyű gyilkolási jeleneteket is adtak közbe-közbe. E nonplusltra előadást aztán egy nagy pantomime zárta be. Cí-me: „Az Ocean eljegyzése a földdel. Jöttek sár-kányok, elefántok, tigrisek, struccok; a földből nőttek fölgyek, fenyvek, theabokrok stb. Az Ocean sem maradt el. Kincseit oda szórta a föld lábaihoz, czethalak, delphinek, korállók, teknőzők stb. sze-repeltek ezek között. Aztán jöttek egész hajók, sziklák, kagylók, szivacsok stb. körbe forogtak, a császári páholy előtt egyesültek, míg nem aztán jött egy borzasztó czethal és elnyelte az egészet. E jelenet rendkívül tetszett a chinaiaknak, annyira, hogy — talán még most is azt kiabálják. „Has! houngh haho!“

* Egy adoma Farkas Béniről. E ritka ügyességi rabló, nemrégén fogatott el s azóta Nagy-Károlyban őriztetik Szatmármegyé-ne-hogy ismét elszökhesse, mint M. Váshelytől tör-tént, honnan Kolozsvárra tette át főhadiszállását, s részt vett a Szekernyésféle rablógyilkosságban. E derék férfiúnak sokszor kedve keredik bírálai is tréfát üzni, ha megújja magát börtönében. Egy-szer elfogták Szalonta tájékán. A bünyenyítő tör-vényszék elé állítva megkérdetett, mit művelt az utolsó időkhben elrabolt pénzzel, mire azt felelé, hogy egy biharmegyei „veresszakállú zsidó“-nak adta át örsz végett, kinek nevét nem tudja. A bölcs törvényszék erre Biharmegye és Nagyvárad városa minden zsidóját összeczepleltette, kik oly malőrösök voltak veres szakáll birtokában lenni. Volt köztük gazdag és szegény, nagy és kicsi, be-csületes és gazember. A törvényszéki teremben „glédába“ kellett állniok, hogy a rablóval szembe-síttessenek. Nem mindennapi látvány volt a resz-kezt, csupa veresszakállú embereket együtt lát-ni, midőn a rablót elfelírozatták mellettük. A rabló mosolyogva haladt el mellettük s egy ritka becsületességű zsidó előtt áll meg. Természetesen megkérdeték, vajjon ez az, kinek átadta a rab-lott pénzeket. „Nem“ mondá, csak azért álltam meg előtte, mert sohse láttam olyan szép veres-szakállú zsidót. Külömben én a pénzt senkinek át nem adtam, hanem magamnak tartottam, — ez csak egy kis tréfa volt!

A Draucz közséji jegyző ur és Seprős köz-ség tisztelőndó román lelkészé közt egy 100 frtig erő fogadás történt, melyet a tisztelőndó ur elvesz-tett. Miután említett jegyző ur a szóban forgó ösz-szeget több seprősi urak, mint tanuk előtt játékon-y czélokra ajándékozta, felhívatik érdeklött tiszte-lendő ur, hogy a 100 forintnyi összeget mielőbb le-fizetni törekedjék. Pankotán, szeptember 8-án. H. A.

— Mesznik Matild k. a. ma szept. 20-dikán, a „Fehér-Kereszt“ nagytermében tar-tandó hangversenyének műsorozata:

1. Nyitány, zongorán 4 kézzel. Dr. Perger és Pichler József urak.

2. a) Mandolinata Souvenir de Rome, dal Paladilhetől, b) A csend, dal Schumantól, Mesznik Matild urhölgy.

3. Egy szivaráros leánykához, költemény Tóth Kálmántól; szavalja Pollnus Hermina urhölgy.

4. a) Ave Maria, dal Gounodtól, b) A z első ibolya, dal Ebértől, zenéje Mendelssohn-tól, éneklí Mesznik Matild urhölgy.

II.

5. a) Szeretlek én egyetlen egy virágom, dal Bényei Istvántól, zenéje Alaga Gézától, b) A föld részének van galamb-háza, dal Gulltól, zenéje Tauberttől, éneklí Mesznik Matild urhölgy.

6. Az elhagyott malom, ballada Löwettől, éneklí Marcell Géza ur.

7. a) E jelenkint álomban lát-lak én, dal Heinetől, zenéje Mondelssontól, b) Ő a legremekebb, dal Schumantól Mesznik Matild urhölgy.

Beküldetett.

Az aradi ipar és népbank (irodai helyisége főter, városház utca sarkán) a

takaréktári betételeket

tekintetnülkül, azoknak összegére vagy felmon-dási idejére

6 (hat) százalékkal

kamatoztatja.

Elfogad továbbá betétteleket folyó számlára előnyös feltételek és lehető legrövidebb felmondási idő mellett.

Leszámitol naponta piaci váltókat és telepít-vényeket, leszállított kamatláb mellett.

Erczépének és értékpapírok vásárlása, és el-adása, mérsékelt díj mellett eszközöltetik, ugy-szintén minden tőzsdei üzlet pontosan és jutányo-san teljesítetik.

Az intézet hiteltulajdonosi-egyletébe való be-jelentések naponta elfogadtatnak.

Közzgazdaszat.

Paulis, szept. 17. Már f. évi augusztus hó 28-án volt kevés derünk, de akkor csak a kényes természetű paradicsomplánta, paszuly s ilyfélén hagyott nyomokat; de szeptember 15-kéről 16-kai éjjelre már a szőlővénnyegik levőlé is meglátszott a döröcsip; 16-dikáról 17-dikére eső éjjelre pedig bekövetkezett a fagy; és azon szőlősök alja, mely a légfolyamnak kitéve volt, — jóformán szenvedett amennyiben a levelek, mondhatni jobbára mind lepörköltettek, pedig a gerezd még némely fajokon félire is alig van kifejlődve, másokon többé, de némelyeken még alig láthatni még a kellő gyümölcsfejlődést is.

Tíz és egy év óta, más-más variatiokat muto-gat elő a természet. A harasztos növények mind, mind oda vannak. N. Z.

— C z é l s z e r ü u j k e r e s k e d e l m i v á l l a l a t. „Magyar Merkur“ tőzsdeárfo-lyam jelző név alatt Feszler Károly, a bécsi helyi távirórszvénytársaság igazgatótanácsosa és dr. Máday Sándor pesti ügyvéd oly vállalat létesít-hetéseért folyamodtak a földm. ipar- és keresk. mi-niszteriumhoz, melynek czéja a pesti királyi tőzs-dét a Buda-Pesten székelő, akár nyilvános, akár magánüzemintézetekkel, nyilvános vagy magánüz-letekkel, társulatokkal és magánzókkal, az illetők helyiségeikbe vezetett földföltei villanyos sodrony-vezeték útján oly állandó összeköttetésbe hozni, hogy a pesti tőzsden előforduló minden árfolyam-hullámozat, vagy egyéb tőzsdeiüzleti mozzanat, va-lamint a véglegesen megálapított hivatalos zárár-folyam, és a pesti kir. tőzsdehez Bécsből és kül-földről hivatalos uton érkező napontaí árfolyam-jelentések ez intézettel sodrony által összeköttetés-ben álló üzleti világgal azonnal és valamennyivel egyszerre leggyorsabb uton közöltethessenek. Ez intézet a tőzsdeépületből ágaznék ki és a tőzsdei kamra valamint a tőzsdei kormánybiztos közvet-len felügyelete alatt állna, és semmi egyébbe nem-használhatótnék, mint börzei árfolyam tudósításo-kra, miért is a kir. táviróállomáson az egyes üzle-tekbe vezetett jelzővel megegyező készülék állít-atnák fel az ellenőrzés-szempontjából. Ezen kívül az engedélyesek készeknek nyilatkoznak vezeték-ük folytonos használatát nemcsak a tőzsdekama-rának saját közleményei közzétételére, hanem a hatóságoknak is hirdetések, körözések (pl. elve-szett vagy lopott értékpapírok körözésére) díj nél-kül átengedni. A díj, mely a résztvevők számának növekedéséhez képest mindig alább száll, a bead-vány szerint évenként 240 frtnál nagyobb nem le-het. A földmívelés-, ipar- és ker. miniszterium a vállalatra megadta az engedélyt.

Üzletitudósítás.

Arad, szept. 19.

(Kohn Gyulától.) Gabnaüzlet. A las-sankint erősebbekké váló hetivásárokkal a kiná-lat is élénkebben kezd előtérbe lépni, és ha az árakban mindazáltal nem jelezhető csökkenés, ezt azon körülménynek kell tulajdonítanunk, hogy iparvállalataink szükséglete még mindig tart, a mennyiben a készletek fedezése hosszabb időre van állítógat kitzítve.

A mai új-aradi hetivásár mintegy 10,000 mérő gabnát tartalmazott, mely közt buza mintegy 8000 mérő hozatott és a malmok élénk résztvevése mellett 5.70—6.40 krral kelt el.

R o z s 80 fontonként 3 frt 10 kr. — 3 frt 25 krral fizetett.

Kukoricza új esőves is jött piacra, és 5.60—5.70 krral köblönként Aradra rendelve, fizetett.

Árpa és zab változatlan.

S z e s z valamivel csendesebb, változatlan.

Tavirósi tudósítás.

a bécsi börzéről 1871. szeptember 19-én.

5% Metalliques	58 65	Hiteletintézet	283 30
Nemzeti Kéltés	63 60	Válto Londoni	117 5
1869 évi Kéltés	98 20	Metall.	118 8
Bankérvány	7 71	Árny	5 7 1

20 frank-darabok 9 45¹⁰

A szerkesztésért felelős: Bettelheim V.

Üzlethelyiség és cégváltóztatás.

T. OZ.

Ezennel bátorodom a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy 23 év óta a szép és színház utca sarkán Rochel-féle házban fennálló **vas és norimbergi áruk üzletemet**, az augusztus hó 5-én történt tüzeset miatt, a **Spitzer F.-féle házba**, a vármegyeházzal szemben, helyeztem át.

Egyszersmint tudatom a n. é. közönséggel, hogy Győző fiamat, mint társat üzletembe felvettem és kérem az ezentúl létezendő

HERRLING J. és fia
cégét tudomásul venni.

Az eddig irántam tanutított bizadalomért hálámat kifejezve, kérem azt továbbra is az új cégére átruhazni.

Tisztelettel

Herrling János.

Továbbá bátorodom a n. é. közönséget mindig különösen jól felszerelt raktárunkra u. m. **mindennemű vasszikkre, háztartási kellékekre, legfinomabb belgtai fegyverek-, revolverek- és pisztolyokra, gőzmosóüstökre, 5 évi jótállás melletti varrógépekre, Dittmar-féle lámpákra, legfinomabb petroleumra** stb. figyelmeztetni.

Arad, 1871. szept. 3-án.

Különös tisztelettel

Herrling J. és fia.

782-13*

Árverési hirdetmény.

828-2-3

Melynél fogva szab. kir. Aradváros gazdasági-széke részéről ezennel közhírré tétetik, miként 1-ör:

a baromvásári koresma,

2-or: az eddig Tumele János és társai által haszonbérbe tartott

káposztás-föld,

és 3-or: a közgyűlés által bérbeadni rendelt 2060 holdnyi közlegelőből részint a folyó évi tavaszán tartott árverés alkalmával visszamaradt, részint pedig néhány bérlelő lemondása folytán újból kiadás alá esett **földrészek** haszonbérbeadása iránt f. év és hó **23-án** d. e. 9 órakor a gazdasági-szék hivatalos helyiségében árverések fognak tartatni.

Mire a vállalkozók azzal hivatnak meg, hogy magukat 10%-től bánompénzzel ellássák.

Kelt szab. kir. Aradváros gazdasági-széke 1871. évi szeptember 13-án tartott üléséből.

Kiadta

Farkas Menyhért,

aljegyző.

Popp J. G. urnak es. kir. udvari fogorvos

Bécsben,

belváros, Bognergasse Nr. 2.

Időszakonkénti fogfájástól gyötörtetve, használtam az ön ismert **Anatherin szájvizét**, mire a fájdalom azonnal eltűnt. Hálára érzem magamat kötelezve ennél fogva, és az ön **Anatherin szájvizet** minden fogfájban szenvedőnek ajánlhatom. Zara, január 1. 1869.

Dr. Martinov Ant. Nic.

17-5-9

Raktárak:

Ezen kitűnő tulajdonságai miatt mindenütt, sőt Németország, Helvetia, Török- és Angolszág, Amerika, Holland Belgium, Olaszország, Kelet és Dél-Indiában méltán érdemlő elismerésben részesülő ezikké léteznek valódi és friss minőségben.

Kaphatók:

Aradon: Tones és Freyberger, Prinner W. S. urnakál, továbbá **Elías Henrik, Schwellengreber J., Elías Armin, Ströbl F., Reinhardt és Bendik, és Bisztriczky József** urak kereskedésében.

Péc-kán: Stiller Ág. gyógyszerész, Nagy-Lakon: Lenhardt gyógyszerész, Gyulán: Müller gyógyszerész, Simándon: Csiky gyógyszerész, Pankótán: Tanfi gyógyszerész, Hód-Mező-Vásárhelyen: Adler J. gyógyszerész, Orosházán: Medveczki gyógyszerész, Sarkadon: Trajanovits Gyógyszerész, Makón: Wail Márk, Siklóson: Nyers gyógyszerész, Váshárhelyen: Büchler, N.-Szt.-Miklóson: Nahhelt gyógyszerész, Mikó M., Szegeden: Kovács M. és Kovács L. gyógyszerész, Hatzfeld Schmur F., Szentes: Eisödörfer gyógyszerész, Szabadka: Milkó, Félégháza Hoffer gyógyszerész, Lippa: Bánn József gyógyszerész, Bösörmeny: Lányi M. gyógyszerész, Nagy-Várad: Janki J., Huzella M., Bertsinsky K. és Knor F., Halas: Novák gyógyszerész, Uj-Arad: Wagner C., Temesvár: Szandaváry Lajos, Quiriny A. gyógyszerész, Kránl J., Jaaner K. és Péc J. C. gyógyszerész, Déva: Boniáks és Gergely, Baja: Erzfeld fia, Cegléd: Perhay A. gyógyszerész, Datta: Braumüller J. gyógyszerész, - N. Kikinda Kisslinger M., Illak Kempner L.

839-1-3

Árverési hirdetés.

Thaisz Elek úr bánhegyesi gazdaságában f. évi **október 1-én** délelőtti fél 10 órakor önkényes árverés után, készpénz fizetés mellett következő lovak és szarvasmarhák fognak eladatni, u. m.:

- 4 db. nemesvérű kocsi ló.
- 3 db. nemesvérű hátsó ló.
- 1 db. nemesvérű mén ló.
- 3 db. 2-éves kanca, s
- 1 db. 2-éves herélt csikó.
- 2 db. 1-éves kanca.
- 1 db. 1 éves mén csikó, és
- 8 db. igás ló; továbbá
- 1 db. 4-éves mezőhegyesi magyarfajú bika.
- 1 db. 2-éves sveiczi bika.
- 4 db. fias tehén.
- 2 db. fejős tehén.
- 4 db. medd. tehén.
- 2 db. 1-éves üsző.
- 3 db. rugott borjú, mind magyarfajúak, végre
- 1 Phäton-féle könnyű kocsi és 4 db. lószerszám.

Laputajdonos Bettelheim Vilmos. — Arad 1871. Nyomtatta és kiadja Réthy Lipót. (Főter, a Minoriták zárdájával szemben.)

Ház-eladás.

Konyök-utca 1-ső szám alatti bérház szabad kézből eladó. — Bővebbet a háztulajdonosnőnél bárány-utca 13-ik szám alatt.

838-1-3

Az aradi

nyilvános alreáltanodánál

a jövő 1871^{1/2} tanévre a beiratások folyó hó 25. kezdetnek. A beiratások naponként reggeli 9 órától — délutáni 4 óráig az igazgatósági irodában (uri utca 6-ik szám I-ő emelet.) eszközöltetnek.

Az alreáltanoda I. osztályába a IV. főelemi osztályt végzett tanulók vétetnek fel és rendes felvételi vizsgálat letévé-sére köteleztetnek.

A rendes előadások október 2-án kezdetnek.

Bővebb értesítéssel szívesen szolgál

Arad, 1871. szeptember 19.

840-1-5

Az alreáltanoda igazgatója.

1519. sz.

834-2-2

Birtok eladási hirdetés.

A nagyméltóságú m. k. pénzügyminiszterium folyó évi augusztus 27-én kelt 39,597. számú intézménye folytán a Ménesi-Szent-Annai m. k. k. uradalom birtokához tartozó alább megnevezett fekvőségek szóbeli árverés útján felsőbbi jóváhagyás fentartása mellett a legtöbbet ígérőnek örökön eladatni fognak, és pedig:

1. Az uj-szent-annai uradalmi kastély (jelenleg erdési lak) a hozzátartozandó 3^{1/4} holdnyi belsőséggel, valamint a rom. kat. templom és Verner Adolf lakháza között létező romépület, mely fekvőségeinek becserké 19,904 frt 49^{1/4} krra megállapított.
2. A glogováci határban az országút mellett lévő 3^{55/100} hold kiterjedésű 5-ös illetőleg 4 halom, melynek becserá 450 frt.
3. A szabadhelyi határban a „Sauczi” düllőben lévő 500 forintba becserült 3^{117/100} holdnyi szántóföld.
4. Ó-Paulis községben létező és 1700 frtra becserült volt ispáni lak 645 □ kiterjedésű belsőséggel.
5. Ó-Paulis községben létező és 848 frtra becserült az ispáni lak-épület mellett lévő 1130 □ önyi kiterjedésű belsőségi kert, a rajta álló istálló-épülettel.
6. Ménés községben létező volt kincstári ispáni ispáni-laképület 867 □ önyi kiterjedéssel — becserültetett 2000 frtra.
7. Kuvin községben létező volt borlerakodó helyiség a hozzátartozó 1111 □ ö kiterjedésű belsőséggel, becserültetett 1000 frtra.
8. Kuvin községben létező 1^{500/1000} holdnyi három üres beltelek, becserké 170 frt.

Az árverés következő időben és helyen léssen elartandó.

A 2-ik tétel alatti fekvőségre nézve f. évi október 28-án délelőtti 9 órakor a glogováci kincstári ispáni irodában.

A 3-ik pont alatti fekvőségre nézve f. évi október 28-án délutáni 3 órakor a szabadhelyi községben.

A 4- és 5-ik pont alatt említett fekvőségekre nézve f. évi október 29-én Paulison a volt tisztartósági iroda épületben reggeli 9 órakor.

A 6-ik tétel alatt említett birtokra nézve f. évi október 29-én Ménesen a kincstári urad. kastélyban délutáni 3 órakor.

A 7. és 8-ik pont alatt említett fekvőségekre nézve f. évi október 30-án reggeli 9 órakor Kuvinon az ottani községben.

Az 1-ső tétel alatt említett fekvőségekre nézve Uj-Szent-Annán f. évi október 31-én reggeli 9 órakor a kincst. uradalmi erdési lakban.

A versenyezni kívánók az árverés kezdete előtt a kikiáltandó vételár 10 százalékat bánompénzzel tartozik letenni.

Írásbeli zárt ajánlatok is elfogadtnak, melyekhez a 10% bánompénz csatolandó, s melyek elfogadtnak az alólti tisztartóságnál f. évi október 27-éig. Egyébiránt a kitűzött árverési helyen is elfogadtnak, zárt ajánlatok az árverési tárgyalás megkezdése előtt.

A zárt ajánlatok külső részén, t. i. a címlapon a tárgy, melyre az ajánlat tétetik, határozottan megnevezendő, és említendő léssen, mily összességű bánompénzzel foglaltatik a zárt ajánlatban.

Az ajánlattevő által végre nyíltan kiteendő, hogy ő az árverési feltételeket ismeri és magát azoknak aláveti.

Az árverési feltételek az árverésig az Aradon székelő ménesi m. k. k. uradalmi tisztartóságnál (kápolna-utca, 7-ik szám) valamint az uj-szent-annai kincstári erdésznél betekintethők.

Aradon, 1871. évi szeptember hó 11-én.

A ménesi m. k. k. urad. tisztartóság.

3198/1871.

837-1-3

Árverési hirdetés.

Aradmegye t. tszéke mint gyámhatóságnak 1871. sz. a. végzése folytán közhírré tétetik, miszerint elhalt Ráber János volt ujanati lakos hagyatékához tartozó ingatlanok, u. m.: a kovaszinczi 912. sz. tjkben felvett 1100 frtra becserült szőlő, a kovaszinczi 447. sz. tjkben felvett 800 frtra becserült 1/4 külállományú föld, és a kovaszinczi 660. sz. tjkben felvett 200 frtra becserült ház s beltelek a f. 1871. évi **október hó 12-ik** napján reggeli 9 órakor Kovaszincz községében nyilvános árverezés után a többet ígérőnek el fognak adatni.

Árverési feltételek:

1. Kikiáltási ár a becser, melyen alól az ingatlanok el nem adatnak.
2. Venni szándékozók kötelesek a becser 10%-át bánompénzzel letenni.
3. Legtöbbet ígérő vevő köteles a vételár 1/3-át a bánompénz beadásával a leütés után azonnal, 1/3-át 2 hónap és 1/3-át 4 hónap alatt az árveréstől számítva, és pedig az utolsó két részletet 6% kamattal az ujanati közgyám kezébe lefizetni.
4. Vevő a megvett ingatlan vagyon birtokába azonnal belép, de a tulajdonjogi átirást csak a vételár teljes lefizetése után sürgetheti.
5. Ha vevő az árverési feltételeket meg nem tartaná, az ő költségén és veszélyére új árverés fog eszközöltetni.
6. Az árverés jogérvénye az aradmegyei törvényszék mint gyámhatóság jóváhagyásától feltételeztetik.

Galsa, 1871. szeptember hó 12-én.

Rusu Gusztáv,

t. szbíró, mint kik. végrehajtó.

Boltok és lakások.

Az **úri-utczában** az ujonnan épült, **Bonts-féle házban 4. bolt** részben lakhelyiségekkel, — továbbá 2 utcazi és 1 udvari lakás f. évi november 1-től bérbeadó.

Bővebben tudakozódhatni ugyanott a házbelleknél.

831-2-3

466-9*

Udvari szállító

HOFF JÁNOS központi raktárának **Bécsben 11. Kärntnerring. 11.**

Mitrovitz, 1871. május 5. Miután én ekkor az ön

maláta-kivonat serével

mellbajoknál igen kedvező gyogyeredményeket értem el, kérek a fentvezett serből Drossulic Márk, cs. kir. főhadnagy és katonaiskolai parancsnok ur czime alatt ufolag 12 üveggel ide küldeni.

Dr. Godra, főorvos.

Pöggstall, 1871. martius 24. Kérek számomra

maláta-csokoládé és mellmaláta-bonbonokat

küldeni, minthogy mellbetegeknél és lábadozóknál mind a két készítmény kitűnőleg jónak bizonyult be.

Dr. Heigel Ágost, gyakorló orvos.

Valódi minőségben Aradon csak **Kontur Rezső** fűszerkereskedésében, templom-utca 10. sz. — Tótkomlóson Dancs László, Vingán Szepeszy László, uraknál kapható.

833-2-3

Hirdetmény!

Melyszerint Aradmegye polgári törvényszéke mint csődbírósága részéről a folyó évi 8103. sz. a. végzés folytán ezennel közhírré tétetik, miszerint az ifj. Dániel Lukács elleni csődperben, a községben lévő 14,211 frt 88 kr. készpénznek a csődhitelezők között leendő kiosztását megállapító tervezetre vonatkozó 1871. évi 4925. sz. a. végzésnek, e megye törvényszéki pörtárába leendő kihirdetésére, újabb határidőül 1871. évi szeptember hó 28-ik napjának d. e. 9 órája tüzetett ki, miről az érdekllett felek, s az összes csődhitelezők ezennel értesítetnek.

Kelt az Aradmegyei polgári törvényszék mint csődbíróságnak 1871. évi szeptember 6-án tartott üléséből.

Nagy Sándor,

első alispán, mint m. törvényszéki elnök.

Naszády Iván,

tanácsjegyző.

Egy fiatal fejős bivaly eladó. — Értekezhetni szentér 5-ik szám alatt, földszint balra.

811-1-2

750/1871.

835-1-3

Árverési hirdetmény.

A pécskai kir. kincst. uradalomnak Ponta Ávrám és neje, így szinte Ponta Manólla elleni végrehajtási ügyében 1870. sz. a. kelt árverési végzésénél fogva az 6-pécskai köz-égi 1022. sz. tjkben Ponta Manólla nevére felvett 287 frtra becserült házbeltelek és 1/4 föld, így szinte a 100 frtra becserült (518. — 5191.) helyr. számú szőlőlől álló ingatlanok kikiáltási összegül elfogadott becserült 100%-nak letétele mellett Ó-Pécskán a községében 1871. évi október hó 23-ik napjának becsáron vagy azon felül, 1871. évi november hó 23-ik napján becsáron alól is mindenkor d. e. 10 órakor következő feltételek mellett el fog adatni.

A legtöbbet ígérő vevő köteles a vételár egyharmadát azonnal az árverelő bíró kezéhez, — a második 1/3-dot 3 hó, és a harmadik 1/3-dot hat hó alatt, és pedig a két utóbbit az árverés napjától számítva 6% kamattal Aradmegyei törvényszékénél lefizetni, ellenesetben vevő kára és veszélyére kitűzendő csupán egy újabb árverésben az ingatlanok az előbbi vételár alól is a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.

A legtöbbet ígérő vevő köteles a vételár egyharmadát azonnal az árverelő bíró kezéhez, — a második 1/3-dot 3 hó, és a harmadik 1/3-dot hat hó alatt, és pedig a két utóbbit az árverés napjától számítva 6% kamattal Aradmegyei törvényszékénél lefizetni, ellenesetben vevő kára és veszélyére kitűzendő csupán egy újabb árverésben az ingatlanok az előbbi vételár alól is a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.

A legtöbbet ígérő vevő köteles a vételár egyharmadát azonnal az árverelő bíró kezéhez, — a második 1/3-dot 3 hó, és a harmadik 1/3-dot hat hó alatt, és pedig a két utóbbit az árverés napjától számítva 6% kamattal Aradmegyei törvényszékénél lefizetni, ellenesetben vevő kára és veszélyére kitűzendő csupán egy újabb árverésben az ingatlanok az előbbi vételár alól is a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.

A legtöbbet ígérő vevő köteles a vételár egyharmadát azonnal az árverelő bíró kezéhez, — a második 1/3-dot 3 hó, és a harmadik 1/3-dot hat hó alatt, és pedig a két utóbbit az árverés napjától számítva 6% kamattal Aradmegyei törvényszékénél lefizetni, ellenesetben vevő kára és veszélyére kitűzendő csupán egy újabb árverésben az ingatlanok az előbbi vételár alól is a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.

A legtöbbet ígérő vevő köteles a vételár egyharmadát azonnal az árverelő bíró kezéhez, — a második 1/3-dot 3 hó, és a harmadik 1/3-dot hat hó alatt, és pedig a két utóbbit az árverés napjától számítva 6% kamattal Aradmegyei törvényszékénél lefizetni, ellenesetben vevő kára és veszélyére kitűzendő csupán egy újabb árverésben az ingatlanok az előbbi vételár alól is a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.

Aradmegyei telekvisi hatósága.

6802/1871.

841-1-3

Árverési hirdetmény.

Vasváry Malván részéről Kozma Károly elleni végrehajtási ügyében 1870. sz. a. kelt árverési végzésénél fogva a Butyin községi 452. sz. tjkben Kozma Károly nevére felvett 1450 frtra becserült ház, beltelek és melléképületek fele részéből álló ingatlanok a kikiáltási összegül elfogadott becser 10%-nak letétele mellett Butyin község házában 1871. évi október hó 28-ik napjának becsáron vagy azon felül, 1871. évi november hó

Aradm. tkkvi. hatósága.